

принципу «верховенство права» й активно впроваджувати заходи щодо його реалізації у суспільному житті.

Список використаних джерел

1. Георгіца А. Принцип верховенства права як принцип сучасного вітчизняного конституціоналізму. *Українське право*. К., 2006. С. 30-32.
2. Козюбра М. Принцип верховенства права у конституційному правосудді. *Закон і бізнес*. 2000. № 17. С. 10.
3. Конституція України. URL. <https://zakon.rada.gov.ua> (від 07 лютого 2019 року) (дата звернення 13 травня 2021 р.)
4. Кравчук М. В. Теорія держави права (опорні конспекти): навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Вид. 3-є, переробл. й доповн. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 524 с.
5. Кравчук М.В. Проблеми теорії держави і права (опорні конспекти) : навч. посіб. [для студ. ЗВО]. 3-є вид., змін. й допов. Тернопіль : Економічна думка, 2016. 420 с.
6. Рабінович П. Верховенство права в інтерпретації Страсбурзького суду та Конституційного Суду України. *Вісник Конституційного Суду України*. 2006. № 1. С. 38.
7. Савенко Д. Л. Принципы верховенства права и законности: понятие и соотношение. Нац. ун. «Одеська юридична академія». 2011. С. 658-664. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2011_62_90 (дата звернення 13 травня 2021 р.)
8. Самбор М.А. Сутність принципу «верховенства права» у сучасних умовах цивілізаційного розвитку. 2012. С. 17-28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jnn_2012_5_2 (дата звернення: 13 травня 2021р.)

Хандрала В.

*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету*

*Науковий керівник: к.ю.н., доц.,
доктор права УВУ, завідувач кафедри
теорії та історії*

*держави і права ЗУНУ,
Заслужений юрист України*

Кравчук М. В.

ПРАВОВА СИСТЕМА США ТА ЇЇ ДОСВІД В РОЗБУДОВІ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВА

З початком розбудови українським народом соборної, суверенної, незалежної, соціальної, правової держави надзвичайно важливим для успішного розвитку такого процесу є міжнародний досвід держави та правотворення, звичайно у зв'язці цих двох майже рівнозначних

соціальних інститутів, держави і права, перевагу необхідно надавати праву [2, с. 3].

Державно-правова організація США викликає особливий інтерес дослідників, юристів і тих хто за своїм фахом має потребу в її осмисленні. Така дійсність обумовлена тим, що нині США в політичному, економічному і військовому відношенні є країною, яка майже одноосібно формує політичну карту світу та обличчя світової демократії. США продовжують залишатися зразком демократичної країни, відкритості суспільного і політичного життя, конституційного шляху вирішення проблем, які виникають. Американська правова система в цілому – це не просте і своєрідне явище, але досвід її генезиси є досить цінний для України і тому потребує подальшого аналізу й оцінки, а отже дослідження. З цього приводу М.Кравчук підкреслив, що «правова система США є однією із найдосконаліших світових правових систем» [2, с.94]. Тому досвід її формування і функціонування буде повчальний.

Джерельною базою при опрацюванні теми послужили праці О. Багрій, Х. Бехруз, С. Бобровник, Є.Євграфова, Є.Копельців-Левицька, О. Єгоров, О. Зайчук, А. Кафтя, В. Котюк, М. Кравчук, В. Кравчук, Д. Лук'янов, М. Мірошніченко, О. Мурашин, Ю. Оборотов, Н.Оніщенко, С. Попова, П. Рабінович, О. Скакун, В. Ткаченко, О. Шевчук.

Метою нашого дослідження є визначення та характеристика особливостей правової системи США та наприкладі її досвіду визначення основних напрямків розбудови правового життя в Україні.

Першочергово варто відмітити, що США та Україна є країнами, що належать до різних правових сімей (англо-американської та романо-германської). Історично в кожній країні діють свої звичаї, джерела права, юрисдикційні органи, сформувався власний правовий менталітет.

Для оптимізації методології і визначення напрямів дослідження взаємодії правових систем США і України доречним є врахування наукового підходу Р. Ромашова, який наголошував на значущості зарубіжних вчень про право та їх використанні для розвитку національної науки [5].

Процес самостійного розвитку правової системи США почався, на думку більшості науковців, що досліджували цю проблематику, з моменту здобуття незалежності Сполученими штатами Америки. Проголошення незалежності США актуалізувало ідею створення самостійного американського права, яке «порвало б» зі своїм «англійським минулим». Американська правова система базується на системі загального (прецедентного) права, тобто права, котре створене судами (за структурою американське право відноситься до сім'ї загального права, сформованого судовою практикою у вигляді прецедентів). Звідси робимо висновок, що серед джерел прав США особливе, визначне місце займає судовий прецедент [4, с. 85].

Основоположним принципом американської правової системи є принцип дотримання судового прецеденту. Це означає, що розглядаючи

конкретні справи суд повинен дотримуватися раніше прийнятих судових рішень з аналогічних справ. Однакв США принцип дотримання прецеденту не вважається судами абсолютним і судова практика йде шляхом гнучкого застосування цього принципу, пристосовуючись на кожному історичному етапі розвитку держави до політичних і соціально-економічних потреб правлячого кола США.

Нинішня правова система США характеризується рядом особливостей.

1. Американське право існує на двох рівнях - штатів та федерації. Це пов'язано із федеральною структурою США. Тобто, штати, які входять до складу США, мають досить широку автономну компетенцію. У межах неї вони створюють власне законодавство та власну систему прецедентного права. Тому можна говорити, що у США існує 51 система права – 50 у штатах та одна на рівні федерації [3, с. 147].

2. Конституцію США необхідно розглядати як Основний закон, котрий визначає ті загальні засади, на яких ґрунтується суспільство. Даний акт виступає як вираз суспільного договору, що легітиміує владу та поєднує громадян. Конституція США має найвищий авторитет, а тому жодна людина чи гілка влади не можуть ігнорувати її.

3. Порівняно з Англією, більше значення у правовій системі США має законодавство, а не статутне право. Здебільшого це пов'язано з наявністю писаної Конституції США та конституцій штатів. Через те, що штати наділені широкою законодавчою компетенцією, вони створюють значний за обсягом масив законодавства, що існує на рівні штатів. На сьогодні кожен штат США має такуж кількість законодавчих актів як і будь-яка країна Європи [6].

4. Більш вільна дія правила судового прецеденту. У результаті того, що вищі судові інстанції штатів і Верховний Суд США ніколи небули зв'язані власними прецедентами, зараз виявляється їх велика свобода у процесі пристосування права до зміни життя залежно від конкретних обставин.

5. Часте використання в юридичній літературі США термінів «приватне право» і «публічне право». В американському праві «приватне право» охоплює 6 інститутів: контракти, зобов'язання з правопорушень, власність, сімейне право, право торговельного обігу та підприємства бізнесу. Тоді як, публічне об'єднує конституційне, адміністративне, трудове, кримінальне, право регулювання торговельних відносин [7, с. 45-46].

6. Суворе дотримання принципу поділу влади. Жодна із гілок влади не повинна виходити за межі своєї компетенції, що визначена у Конституції. Це принцип і вважається домінуючим у Конституції.

За формою правління США є президентською республікою. Федеральна Конституція затвердила принцип «розподілу влади»: законодавча влада належить Конгресу, виконавча- президенту, судова -

системі судів на чолі з Верховним судом США [2, с. 61]. Таким чином, основою правової системи США є президентська форма правління.

В Україні чинною редакцією Основного Закону запроваджена змішана парламентарно-президентська форма правління [1]. Вибір змішаної форми республіки є об'єктивно оптимальним для країни, яка через слабкість та нерозвиненість демократичних політичних інститутів і відповідних традицій не може запроваджувати президентську форму правління і, водночас, через нерозвиненість партійної системи змушена остерігатися переходу до класичного парламентаризму.

Тому вважаємо, що врахування американського досвіду у сфері організації і забезпечення функціонування власної правової системи є вкрай необхідним і дозволяє виробити перспективні напрямки вдосконалення правової системи України, які полягають у наступному:

1) створити реальні, юридично закріплені, засоби і практично забезпечити заходи дії принципу розподілу влади на виконавчу, законодавчу, судову з чітким визначенням повноважень кожної. Особливу увагу при цьому унеобхідно приділити формуванню незалежної судової влади;

2) реально завершити розробку якісної системи законодавства України, з чітко визначеним і гарантованим механізмом його реалізації. В основі всієї системи повинна знаходитися власна Конституція, на виконання забезпечення і захист якої повинен бути спрямований весь (політичний, економічний, правовий, правоохоронний) ресурс держави [4, с. 23].

Отже, характеризуючи правову систему США цілком логічно погодитися з думкою М.Кравчука, який зазначив, що «даний досвід увібрав знання, мудрість, уміння, практику суспільного життя та державотворення усіх націй планети. Фундаментом правової системи США є проголошена достеменна свобода особи, права і свободи людини, гарантом якої в цілому виступає Американська держава, її правова система з високорозвиненою судовою владою» [2, с. 96].

Заявлена проблема потребує подальших ґрунтовніших досліджень правових систем США та України, оскільки врахування американського досвіду у сфері організації системи влади сприяє виробленню перспективних напрямків вдосконалення власної правової системи, законодавства, створенню сучасної демократичної та правової української держави.

Список використаних джерел

1. Конституція України: офіц. текст. Київ: КМ, 2013. 96 с.
2. Кравчук М. Правова система США: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Нора-Друк, 2004. 146 с.
3. Мартинюк Р. Державно-правова система Сполучених Штатів Америки: американський досвід для України. *Національний університет*

«Острозька академія». Наукові записки. (Серія «Міжнародні відносини»). 2009. Випуск 1. С. 143-153.

4. Правові системи сучасності. Глобалізація. Демократизм. Розвиток / В.С. Журавський, О.В. Зайчик, О.Л. Копиленко, Н.М. Оніщенко; за заг. ред. В.С. Журавського. К.: Юрінком Інтер, 2003. 206 с.
5. Ромашов Р.А. Теория государства и права. Питер, 2010. 304 с.
6. Сарторі Джованні. Порівняльна конституційна інженерія: дослідження структур, мотивів і результатів. К.: АртЕк, 2001. 224 с.
7. Ткаченко В.Д. Порівняльне правознавство: підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів. Харків: Право, 2003. 274 с.

Чапля І.

*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету.
Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри
конституційного, адміністративного
та фінансового права ЗУНУ
Вербіцька М. В.*

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ

Підліткові правопорушення, причини їх вчинення, превентивні заходи – актуальні питання, які є предметом дослідження багатьох правників. Через зростання правопорушень, вчинених підлітками, на наш погляд, першою чергою слід переглянути особливості адміністративної відповідальності неповнолітніх, оскільки найчастіше вони вчиняють такі правопорушення, які за ступенем суспільної небезпеки належать саме до адміністративних.

Неповнолітні є особливим суб'єктом адміністративної відповідальності. Це зумовлене віком неповнолітніх, їх психічним та фізичним розвитком, незахищеністю а також міжнародним та вітчизняним законодавством, яке зобов'язує ставитися до дитини більш помірковано, гуманно та не порушувати її прав. Але чи не призводить така гуманність до збільшення правопорушень серед неповнолітніх?

Вказані питання у свої працях досліджували М. Корнієнко, Н. Лесько, Н. Ортинська В. Ортинський, В. Продаєвич, О. Рєзнік, Л. Савранчук, О. Ткаль, Ю. Тріпак, та інші.

Розглядаючи дану тему, слід спершу визначити зміст поняття адміністративна відповідальність та адміністративна відповідальність неповнолітніх. Всі визначення адміністративної відповідальності мають науковий характер, адже в законодавстві не міститься дефінітивної конструкції даного правового інституту.